

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים



סדר נזיקין | מסכת עבודה זרה, דף י"ח-כ"ד
פרשת בלק | י' ט"ז בתמוז תשפ"ה (12-6 ליוני 2025)



מן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת עבודה זרה דף י"ח

אזל לגבי שומר דידה, אמר ליה: הבה ניהלה. אמר ליה: מיסתפינא ממלכותא. אמר ליה: שקול תרקבא דדינרא, פלגא פלח ופלגא להוי לך. אמר ליה: וכי שלמי מאי איעביד? אמר ליה: אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלל.

א

מיסתפינא ממלכותא - אני חושש מהמלכות
שקול תרקבא דדינרא - קח תרקב (כלי מידה)
של דינרים

וכי שלמי מאי איעביד? - וכשיגמרו מה אעשה?

הסבר: רבי מאיר רצה לפדות מהשבי את בתו של רבי חנינא בן תרדיון. הלך לשומר ששומר עליה וביקש שישחרר אותה. אמר השומר: אני חושש מפני המלכות. אמר לו רבי מאיר: קח את הדינרים האלה, חצי תיקח לך וחצי תיתן לממונים עליך. אמר השומר: ומה אעשה כשיגמר הכסף? אמר לו רבי מאיר: אמור "אלוהי מאיר ענני" - ותינצל.

תפילה לשלום חיילי צה"ל:

מי שברך אבותינו
אברהם יצחק ויעקב,
הוא יברך את חיילי צבא ההגנה לישראל
ואנשי כוחות הבטחון,
העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,
מגבול הלבנון ועד מדבר מצרים,
ומן הים הנדול עד לבוא הערבה
ובכל מקום שהם, ביבשה באויר ובים.
יתן יי את אוזניו הקמים עלינו
נגפים לפניהם!
הקדוש ברוך הוא ישמר ויציל את חיילינו
מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,
וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.
ידבר שונאיהם תחתייהם,
ועטרים בכתר ישועה ובעטרת נצחון.
ויקים בהם הכתוב:
"כי יי אלהיהם ההלך עמכם,
להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם".
ונאמר: "אמן".

דף י"ח: רבי חנינא בן תרדיון

התנא רבי חנינא בן תרדיון חי לאחר חורבן בית שני, והתגורר בעירה סכנין שבגליל התחתון, בה היתה לו ישיבה ובית דין.

תקופה קשה ביותר היתה זו. השלטון הרומאי הכביד את עולו, ורבי חנינא בן תרדיון עצמו סבל מהם ביותר, והוא נרדף רבות על כך שלימד תורה. אך הוא לא ויתר ולא נכנע ובמסירות נפש הוא המשיך ללמד תורה לתלמידיו.

לבסוף לכדוהו הרומאים והרגוהו יחד עם עשרת הרוגי מלכות, כשספר תורה קשור לגופו, וכן יצאה נשמתו בטהרה. גם את אשתו הוציאו הרשעים להורג. אחת מבנותיו של רבי חנינא היתה נשואה לרבי מאיר, הידוע בכינויו רבי מאיר בעל הנס.

דף י"ט: אשרי האיש

התלמוד בדף זה מביא דרשות אחדות על הפסוק הראשון בתהילים: **"אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חסאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב."** **"אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים"** - זהו אברהם אבינו, שלא הלך בעצת הרשעים אנשי דור הפלגה שבנו את מגדל בבל.

"ובדרך חסאים לא עמד" - הוא לא עמד יחד עם חוטאי סדום אלא נותר צדיק אמר רבי עמרם בשם רב: מדוע נאמר "אשרי האיש"? כדי ללמדנו שאשריו של מי שזוכה לעשות תשובה כשהוא עדין "איש", חזק, גיבור וצעיר. כלומר: מי שעושה תשובה בעודו צעיר הרי הוא משובה, לעומת מי שנזכר לעשות תשובה רק לאחר שהזקין וגופו נחלש.

דף כ': "לא תחנם"

התורה בספר דברים מצוה את בני ישראל שלאחר שיקנסו לארץ ישראל ויכבשוה מידי אומות העולם - שיקימו את מצות "ולא תחנם" - "לא תחנם" מלשון חניה. אסור לתת לאומות העולם לחנות, להשתקע, בקרקע של ארץ ישראל. הארץ ניתנה לבני ישראל בלבד ואסור למכור חלקים ממנה לעם אחר.

במסכת גיטין נאמר כי **כדי לגאול את הארץ מידי נוכרים - מותר לקנות מהם בתים ושדות אפילו בשבת.** כמוכן שאסור לכתוב בשבת את שטר המכירה, אבל מותר לומר לנוכרי שיכתוב את שטר המכירה. רש"י מסביר שמותר לעשות זאת כדי להגביר את ישוב ארץ ישראל.

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ח:	ניו יורק:
כניסת שבת: 19:12	כניסת שבת: 20:08
יציאת שבת: 20:28	יציאת שבת: 21:17
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 19:28	כניסת שבת: 21:00
יציאת שבת: 20:31	יציאת שבת: 22:39



הכרות



מתפללים

בני משפחת כוהן למדו ב"תלמוד ישראלי" את סיפורו של דמא בן נתניה, שוויתר על ממון רב בגלל שלא רצה להעיר את אביו. הסיפור הזה עורר דיון סוער במשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שגם אם זה היה כרוך בהפסד כספי הם לא היו מעירים את האבא, כי השניה של האבא, המנוחה והבריאות שלו חשובים יותר מכל כסף, ופרנסה משמים, כמו שקרה לדמא בן נתניה.



מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שאם זה היה קורה להם הם כן היו מעירים את האבא, כי תמיד אפשר לחזור לישון אחר כך, וכל אבא יהיה מוכן שיעירו אותו ובלבד שלא יפסיד ממון או שירוויח ממון.

מה עתכם?

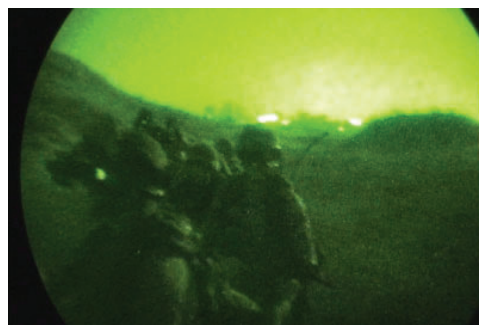


אם גם אתם נתקלתם בדילמה 'והתפללתם' עליה אתם מזמינים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

★ | מן ההסטוריה

מבצע "יער הונג" של שייטת 13

מבצע "יער הונג" נערך ב-4 באוגוסט 2006, במהלך מלחמת לבנון השנייה, על ידי לוחמי שייטת 13. במהלך המבצע נחתו הלוחמים בחוף הים של לבנון ונכנסו לעיר צור, במטרה לחטוף בכיר בחיזבאללה. הם פרצו לביתו ותפסו את האיש, אולם במקום התפתחה לחימה והלוחמים נאלצו לסגת מבלי לקחת איתם את המבוקש. שני לוחמים נפצעו, והכוח פונה מהמקום על ידי שני מסוקים. למרות שהחטיפה נכשלה, נהרגו יותר מ-10 מחבלים. עצם החדירה של כוחות צה"ל לתוך צור הייתה בהלם את החיזבאללה, ועד סוף המלחמה הם לא הוסיפו לשגר רקטות ממרחב צור.



תנועה של כוח משיטת 13 בצור (Wikipedia). דובר צה"ל

♥ | על המפה

המכון לחקר ימים ואגמים בישראל

המכון לחקר ימים ואגמים לישראל (חיא"ל) הוקם ב-1967 כדי לחקור ולאגור מידע על איזורי הימים והחופים בישראל. את החברה ייסד האלוף יוחאי בן נון, שעל שמו נקרא מבנה המכון בחוף שקמונה שבחיפה. המכון חוקר ועוקב אחר המתרחש בימים ובחופים כדי לזהות בעיות ולטפל בהם, וכן עוסק בפיתוח חקלאות ימית ושימוש ביצורים ימיים למטרות מזון וכימיקלים. הפעילות נעשית בשיתוף עם מוסדות מחקר אחרים בארץ ובעולם, והחברה מייצגת את ישראל בארגונים בינלאומיים ומסייעת למדינות אחרות. ברשותו של המכון ספינות מחקר, מעבדות וציוד למיפוי ימי.



המכון לחקר ימים ואגמים, דצמבר 2021 (Wikipedia, Eldar Eldadi)

👤 | מי אני?



1. יחידת הקומנדו הימי של חיל הים.
2. הוקמה בשנת 1950 על ידי איחוד של יחידות קודמות.
3. נקראה על שם אירוע שקרה ב-13 בחודש, בו טבעה ספינה ואחד הלוחמים הצליח להגיע בשחייה לחוף.
4. מפקדה הראשון היה יוחאי בן נון.
5. נחשבת לאחת היחידות המובחרות ביותר, ואחראית לביצוע משימות מיוחדות.

על מפת





חידה!

למדנו על הפסוק "ולפני עיוור לא תתן מכשול".
זהו את האנשים הבאים בתנ"ך שהיו עיוורים:

1. בירך בטעות את הבן הצעיר במקום הבכור

2. הפלישתים עיוורו את עיניו

3. נפל מהכיסא ומת בעקבות בשורה רעה

4. המלך האחרון של יהודה



התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי הוא האיש בציור, ומה הייתה דרגתו הצבאית?
- 2 איזו יחידה בצה"ל הוא הקים?
- 3 איזה עיסוק הוא קיבל בצה"ל?
- 4 התבוננו היטב בציור. יש בציור שלושה דברים לא הגיוניים ולא אפשריים - חפשו היטב מהם.



מינהל החינוך הדתי,
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

חמד של מושג

ברכת הגומל ליורדי הים

ארבעה אנשים צריכים לברך "הגומל" לאחר שהיו בסכנה וניצלו: יורדי הים, הולכי מדבריות, חולה שהתרפא, ואסיר שיצא מבית הסוהר. מי שהפליג בספינה צריך לברך כשירד ממנה, משום שהים הוא מקום סכנה, ובימינו יש המברכים גם לאחר טיסה במטוס.



5780
ה'תש"פ



5778
ה'תשע"ח



התשכ"ט



5727
ה'תשכ"ז



5708
ה'תש"ח



5707
ה'תש"ז



5699
ה'תרצ"ט



5657
ה'תר"ץ



5323
ה'רמ"ח



5260



5258



4900



4800



4650



4260

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

2017
70 שנה
למדינה

1969
הרב
אריה לוי

1967
מלחמת
ששת הימים

1948
הקמת
המדינה

1947
מלחמת
העצמאות

1939
שואה

1897
הרצל

רבי יוסף
קארו

1500
העת
החדשה

רבי סעדיה
גאון

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים



דף כ"א: בית מרחץ וּשְׁדָה

זְכָרְיָה וְחַמְיָה התגוררו בבבלי לפני שנים רבות. באחד הימים הגיע נוכרי בבלי וביקש לשכור מזכריה בית מרחץ ציבורי שהיה שָׁנָה לו. הלא זכריה לברר אצל הרב אם מותר הדבר, והרב אמר לו שרבו שמעון בן גמליאל ואמר **שְׂאִסור לְהַשְׁכִּיר בֵּית מִרְחָץ לְנוֹכְרִי, כִּי הַנוֹכְרִי יַפְעִיל אֶת בֵּית הַמִּרְחָץ גַּם בְּשַׁבְּתוֹת, וַיַּחֲשֹׁבוּ שֶׁהַיְּהוּדִי שֶׁבֵּית הַמִּרְחָץ שָׁנָה לוֹ מַחֲלָל שַׁבָּת.**

אחרי ימים אחדים נודע לזכריה שנחמיה השכיר את השדה שלו לנוכרי. התפלא זכריה: **מדוע בית מרחץ אסור וּשְׁדָה מותר?**

הסביר לו הרב: "בית מרחץ לא רגילים לשכור, ולכן כשהוא יפעל בשבת אנשים יחשבו שאתה מחלל שבת, אבל שדות רגילים לשכור, וכאשר יראו שעובדים בשדה בשבת אנשים יבינו שלא אתה שלחת את הפועלים, אלא השכרת את השדה לנוכרי".

דף כ"ב: שותפות עסקית

איש עסקים גוי ואיש עסקים יהודי רצו לקנות בשותפות קרקע מקום מרחץ, על מנת להשכיר אותה בכל יום לרוכלים שמציעים את מרכולתם לעוברים ולשבים. התייעץ איש העסקים היהודי עם רבו כיצד נוהגים במקרה זה על פי ההלכה. הוא זכר שישנו הלכות שונות לגבי שותפות עם נוכרים, והרב אכן הורה לו כך: עליך לסכם עם השותף שלך שחלוקת הרווחים היא לפי ימים, למשל: ימים ראשון, שני שלישי וחצי רביעי - שלך, וחצי יום רביעי, וימים חמישי, שישי ושבת - שלו. אם לא תסכם איתו לפני כן, אלא תעשו הסכם כללי על חלוקת הרווחים, אתה תפסיד מפני שביום השבת הוא יעבוד בעבורך והדבר אסור. לפיכך את כל רווחי השבת יקבל השותף הנוכרי, ואתה תחלוק עמו רק ברווחי יתר ימות השבוע. אבל אם מלכתחילה אתה מסכם עמו שיום שבת שלך לו וכנגד זה יום אחר בשבוע שלך - גם זו אפשרות טובה.

דף כ"ג: "ולפני עור לא תתן מכשל"

בספר ויקרא מופיע הציוי: **"ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני ה'".** בדף זה עוסק התלמוד בהלכות אחדות שמקורן באיסור **"לפני עור"**, כגון: א. אסור להניח מכשול שעלול להזיק לזולת, לגופו או לממונו. ב. אסור להכשיל אדם אחר בעברה. ג. אסור לאדם להעניק לחברו עצמה שאינה הגונה. כל אלו נכללים בהגדרה של **"לפני עור"**, וצריך להיזהר מלעשות את הדברים הללו ולהכשיל אנשים אחרים.

דף כ"ד: מתי אירע המעשה עם דמא בן נתינה?

דמא בן נתינה היה נוכרי אשקלוני, שברשותו היו אבנים יקרות. כאשר נזקקו חכמי ישראל לאבנים יקרות לאפוד של הכהן הגדול, הם באו לקנות ממנו בממון רב, אך הוא סירב למכור להם, כי המפתח של התיבה של האבנים היה מונח תחת ראשו של אביו הישן, והוא לא רצה להעירו. בשכר זאת נולדה לו פרה אדומה, שגם היא יקרה, והוא הרויח ממון רב ממכירתה.

מתי אירע מעשה זה?

בעלי התוספות כותבים שהוא אירע בתקופת בית שני, מפני שבתקופת בית המקדש הראשון לא שחטו פרה אדומה, אלא הוסיפו להשתמש באפר שעשה משה רבנו, עד ימי עזרא הסופר - מקים בית המקדש השני.



דבר תורה

באחת מברכותיו של בלעם הוא מדמה את עם ישראל לאריה: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא". ה"אור החיים הקדוש" מסביר שהדימוי לאריה הוא משום שהאריה רק משביח עם השנים והמלחמות שעוברות עליו רק מחזקות ומחשלות אותו: "הגם שיעברו עליו כמה מלחמות לא מפני זה יהיו נחלשים אלא הולכים ומתגברים".

אין לנו אומה בעולם שעברה כל כך הרבה מלחמות, פרעות ומאבקים כמו עם ישראל, אך תכונתנו המיוחדת היא שאנחנו עם של אריות. אנחנו לא ששים אלי קרב, אך יודעים שבסופו של דבר מכל מלחמה ומהמורה אנו מתחזקים ומתרוממים עוד יותר: "כארי יתנשא".

שאלות השבוע

1. כיצד מת רבי חנינא בן תרדיון?
2. מדוע מותר לקנות בתים ושדות מגויים בשבת?
3. מתי חי דמא בן נתינה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מסי העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

תשובות - הציור השבועי (עמ' 3)

1. האלוף יוחאי בן נון.
2. שיטת 13.
3. אות גיבור ישראל.
4. א. זיקית שוחה במים.
ב. בבולון חמצן יש מים מזוקקים במקום אוויר.
ג. העוגן בספינה תלוי הפוך.

תשובות - חידה (עמ' 3)

תשובות: יצחק, שמשון, עלי, צדקיהו